

Danners Årsstatistik

2021

Temaanalyse: Partnervold kan føre til partnerdrab

Del 1: Temanalyse

Introduktion	1
Jane Monckton Smith: Otte forudsigelige trin før drab	5
Analyse: Partnervold går forud for partnerdrab	6
♦ 1. Kvinder på krisecenter har oplevet grov fysisk og psykisk vold	
♦ 2. Halvdelen af kvinder på krisecenter har oplevet, at deres partner tog kvælertag	
♦ 3. Kvinder på krisecenter lever med trusler om selvmord	
♦ 4. Kvinder på krisecenter er ofte i overhængende fare	
Case: Kvinde fra Sig det til nogen var i risiko for at blive slået ihjel	11
Anbefalinger: For at bekæmpe partnerdrab, skal partnervold stoppes	13

Del 2: Årsstatistik

Sammenfatning	16
Krisecenter – Hovedresultater	18
Krisecenter – Analyse	19
Åben rådgivning – Hovedresultater	23
Åben Rådgivning Analyse	24
Danners Rådgivningscenter – Hovedresultater	28
Danners Rådgivningscenter –Analyse	29
Metode	32
Litteraturliste	33
Slutnoter	34
Bilag	35

Danners Årsstatistik 2021

Introduktion

Denne rapport præsenterer data og erfaringer fra Danners indsatser i 2021. Rapporten er opdelt i to dele. Første del er en *temaanalyse* baseret på Danners viden og erfaringer fra arbejdet med voldsudsatte kvinder og børn, samt relevant forskning om koblingen mellem partnervold og partnerdrab. Anden del præsenterer udvalgte *nøgletal* fra Danners indsatser i 2021.

Temaanalyse: Partnervold kan føre til partnerdrab

Voldsudsatte kvinder bliver udsat for drabsforsøg

"Kvinder bliver slået ihjel, fordi de er kvinder." sådan sagde den nye ligestillingsminister kort efter sin tiltrædelse i starten af februar. Forskningen underbygger desværre ministerens vurdering.

Men et drab på en kvinde kommer sjældent ud af den blå luft. Det sker ofte som kulmination på et farligt parforhold. Det viser forskning, og det viser erfaringerne fra mange danske krisecenter.

Kvinder udsat for partnervold er ofte truet på deres sikkerhed. Det oplever Danner hver uge i krisecentret og i det ambulante rådgivningstilbud, Sig det til nogen. Disse kvinder lever med en enorm psykisk - og måske fysisk - byrde gennem livet. Særligt da Danner indlogerede kvinder og børn i det midlertidige nødkrisecenter under covid-19 nedlukningen i 2020, var mange af kvinderne i overhængende fare.

Denne analyse samler centrale tal og erfaringer fra Danners krise- og rådgivningscenter, der illustrerer, at man er nødt til at forholde sig til vold mod kvinder, hvis man vil forebygge partnerdrab. Som tallene viser, har mange af de voldsudsatte kvinder været udsat for drabsforsøg, eller er blevet truet på livet.

Heldigvis ender partnervold sjældent med drab set i forhold til, hvor mange kvinder, der årligt udsættes for partnervold.

Men det sker alt for ofte!

I 2021 blev syv kvinder dræbt af en (eks)partner i Danmark. Det svarer til 20 procent af alle drab i 2021. Ganske få dage inde i 2022, blev en ung kvinde dræbt ved kvælning på Amager. Siden er yderligere fire kvinder blevet dræbt. Mindst to af dem af en (eks)partner.

"På Danner og andre krisecentre møder vi nogle af de allermest truede kvinder i Danmark. Vi har ofte en formodning om at have reddet liv, når en kvinde flytter på krisecenter. I vores øjne er der derfor en tydelig sammenhæng mellem partnervold og - det værst tænkelige - drab."

Mette Marie Yde, Direktør, Danner

Samme mønster i hele verden

Kvinder er i størst risiko for at blive dræbt af den person, de sidder over for ved morgenbordet. Og de fleste partnerdrab er påfaldende ens. Langt de fleste partnerdrab i Danmark bliver begået i samme rammer og med ens drabsmetode. I størstedelen af forholdene har drabsmanden begået fysisk og / eller psykisk vold mod kvinden forud for drabet.

Retsmedicineren Asser Hedegaard Thomsens (2020), har afdækket kønsforskellene for drab i Danmark. I sin ph.d.-afhandling kortlagde han samtlige 1.417 drab begået i Danmark for perioden 1992-2016. Her kom det frem, at:

- ◆ Partnerdrab udgør 26,7 % af alle drab i perioden, hvilket gør det til den største enkeltstående drabstype i Danmark. Det svarer til, at i gennemsnit 12 kvinder årligt bliver dræbt af deres (eks)partner i Danmark.
- ◆ Ofrene for partnerdrab er primært kvinder (85 %).
- ◆ Over halvdelen af de kvinder, der blev dræbt i perioden, blev slået ihjel af deres nuværende eller tidligere partner (298 ud af 536 kvinder, svarende til 56 %). For mænd gælder det ni ud af 100 drab på mænd. (Thomsen, 2020)

Internationalt ser man samme mønster. Ofrene for partnerdrab er primært kvinder, og gerningspersonerne er primært mænd. Partnerdrab har altså et kønnet aspekt (Dobash & Dobash, 2015).

På verdensplan blev omkring 87.000 kvinder forsætligt dræbt i 2018. Det viser en undersøgelse udarbejdet af FNs kontor for Narkotika og Kriminalitet, UNODC. Mere end halvdelen blev dræbt af *partnere eller familiemedlemmer*, hvilket betyder, at 137 kvinder verden over bliver dræbt af et familiemedlem hver dag. Mere end en tredjedel (årligt 30.000) af kvinderne blev dræbt af deres *nuværende eller forhenværende partner*.

En artikel i Information opstillede, på baggrund af Asser Thomsens studie, et regnestykke, der viste, at 12 dræbte kvinder om året i Danmark i gennemsnit svarer til en partnerdrabsrate på 0,2 pr. 100.000 indbyggere – over 25 år. I det regnestykke placerer Danmark sig bedre end Rumænien med 0,43 partnerdrab pr. 100.000 indbyggere, men værre end Frankrig med 0,18 og Spanien med 0,12 (Information, 2019).

Rykker først nu i Danmark

Internationalt har der længe været fokus på problemet. Tilbage i 2013 vedtog FNs generalforsamling en resolution, der opfordrede medlemsstaterne til at stoppe drab på kvinder i deres lande og sikre bedre data om kvindedrab. FNs United Nations Special Rapporteur for vold mod kvinder har flere gange siden opfordret lande til at oprette et såkaldt femicide-watch, der skal sikre et systematisk overblik over kvindedrab. Data er nemlig helt centralt for at kunne se mønstret.

Alligevel er det først for nyligt, at politikere og samfundsdebatten i Danmark for alvor har fået øjnene op for problemet. Først da Asser Thomsen offentliggjorde sin kortlægning af drab, skete der noget. Der er i dag politisk vilje til en handleplan, der skal forebygge partnervold og -drab. Men vi er endnu langt fra målet. Igen i år, er flere kvinder blevet dræbt ved en partners hånd, og selvom der er politisk vilje, mangler vi endnu at se en ambitiøs plan, som bakkes op økonomisk.

Med denne analyse samler Danner den viden, erfaring og data, som de seneste år er indsamlet på området. Analysen vil forhåbentligt bidrage med fakta og viden til debatten om partnerdrab mod kvinder ved at belyse sammenhængen med partnervold.

Danner håber således, at analysen samt anbefalingerne bagerst i dokumentet, kan bidrage til en helhedsorienteret og ambitiøs handleplan.

Disse kvinder er blevet dræbt af deres partner siden 1. januar 2021

Kvinder dræbt af deres partner i perioden 1. januar 2021 – 7. marts 2022

Mange af disse kvinder havde børn.

2021

Januar

29. januar: 43-årig kvinde bliver fundet kvalt og parteret i sit hjem i Malling nær Aarhus. Hendes 52-årige ekskæreste dømmes for drabet.

Februar

2. februar: En 44-årig kvinde bliver kvalt på en adresse i Holte og dør tre dage senere. Hendes 54-årige kæreste sigtes for drabet.

Marts

27. marts: En 62-årig kvinde bliver skudt og dræbt i Horsens. Hendes 61-årig eksmand sigtes for drabet.

April

3. april: En 18-årig kvinde bliver stukket ihjel på en adresse i Nyråd på Sydsjælland af en mand, som kvinden har haft en relation til. Manden dømmes for drabet.

Juni

10. juni: På en adresse i Lystrup ved Aarhus bliver en 62-årig kvinde overfaldet. Hun dør senere på hospitalet. Hendes ægtemand dømmes for drabet.

September

17. september: En 41-årig kvinde bliver skudt og dræbt på en adresse i Aalborg. En 52-årig mand dømmes for drabet. Han har tidligere været gift med offeret.

December

16. december: En 28-årig kvinde bliver dræbt af knivstik i en lejlighed i Viby J. Faren til deres fælles børn sigtes for drabet.

2022

Januar

3. januar: En 23-årig kvinde bliver fundet død i en bil i vandet ved Amager Strandpark. Hun er blevet dræbt ved kvælning, og hendes 24-årige kæreste sigtes for drabet.

22. januar: En 50-årig kvinde bliver dræbt ved knivstik på en adresse i Ebeltoft. Kvindens 53-årige samlever sigtes for drabet.

29. januar: En 27-årig kvinde bliver dræbt ved knivstik på Aaløkke Asylcenter i Løgumkloster. Kvindens 32-årige mand sigtes for drabet.

Februar

21. februar: En 47-årig kvinde bliver fundet dræbt i et kolonihavehus i Esbjerg. Hendes 52-årige ægtefælle bliver fundet død i et køretøj i et skovområde i Oksbøl, Varde Kommune. Det vides på nuværende tidspunkt ikke, om ægtefællen er drabsmanden.

Metodiske overvejelser

Temaanalysen baserer sig på statistik, forskning, viden og erfaringer fra Danners krise- og rådgivningscenter samt nationale og internationale tal og undersøgelser om partnerdrab. Der tale om et forholdsvist lille datasæt med kvalitativ og kvantitative data, som er indsamlet i Danners krisecenter og rådgivningscenter, samt forskning, der trækker på data fra Danners og tre andre krisecentre. Men sammenholdt og understøttet af forskning og internationale undersøgelser mener Danner at kunne konkludere på tallene.

Vi ved af gode grunde ikke, om der har været et motiv om drab og/eller om kvinden var blevet dræbt, hvis ikke hun var kommet på krisecenter eller fået hjælp i rådgivningscentret. Men data fra Danners krise- og rådgivningscenter viser meget alvorlige og grove hændelser, som set ud fra dét forskningen fortæller om partnerdrab lige så godt kunne risikere at ende i drab. Det giver derfor mening at kigge på voldsområdet, når man skal forebygge partnerdrab.

Hvordan defineres kvindedrab

I definitionen af kvindedrab læner Danner sig op af Women's Aids definition på det internationale begreb, *femicide*. Kvindedrab defineres generelt som drab på kvinder, *fordi* de er kvinder. Begrebet kvindedrab beskriver et drab, der – som den mest ekstreme manifestation af vold mod kvinder – er motiveret af had, foragt, fornøjelse eller en følelse af ejerskab over kvinden.

I Danners optik er der tale om et partnerdrab, når den forurettede (mand eller kvinde) og drabsmanden (mand eller kvinde) har haft en intim relation forud for drabet – uagtet hvornår.

I nærværende temaanalyse beskæftiger vi os kun med partnerdrab begået mod kvinder. Kvinder bliver også slået ihjel af ukendte gerningsmænd, men det sker i mindre omfang, og Danner har primært viden om den vold, der sker i parforhold, og som kan føre til drab.

Hvordan tæller man partnerdrab?

Der foreligger i dag ikke et aktuelt overblik over partnerdrab i Danmark. I forbindelse med denne temaanalyse, har Danner på forskellig vis forsøgt at afdække, hvor mange kvinder, der er blevet dræbt af deres (eks)partner det seneste år.

Vi har søgt aktindsigt hos de 12 politikredse.¹

Data fra politiet har vi krydstjekket med politiets nyheder (bl.a. på twitter) samt Ritzaus årlige opgørelse over drab i Danmark i samarbejde med Politiken. Disse data er sammenholdt med Justitsministeriets opgørelse over drab af kvinder samt en opgørelse over fældede afgørelser om drab af kvinder, herunder partnerdrab (8. februar 2022). I Justitsministeriets opgørelser indgår dog hverken vold med døden til følge eller drab, hvor partneren efterfølgende har taget sit eget liv, idet der jo her ikke kan ske en domsfældelse.

På baggrund heraf er Danner kommet frem til, at der i 2021 er blevet dræbt 7 kvinder af deres (eks)partner, mens der i 2022 (frem til d. 7. marts) er blevet dræbt 3 kvinder, hvor (eks)partneren er sigtet. Derudover er en kvinde blevet dræbt mandag d. 21. februar. Det er endnu uvist om hendes afdøde partner er gerningsmanden.

Det er blevet tydeligt, at der er tale om forskellige måder at gøre tallene op, og man kan derfor ikke være sikker på, at alle dødsfald som følge af vold er inkluderet i ovenstående optællinger, da det fx opgøres som to forskellige gerningskoder hos politiet.

Derfor er opgørelsen desværre behæftet med en vis usikkerhed.

Danner bad om agtindsigt i antal drab begået mod *kvinder* i 2021, hvor man kendte drabspersonens køn og relation til offeret. Otte politikredse imødekom anmodningen om agtindsigt. Tre kredse kunne ikke imødekomme anmodningen inden for svarfristen, og har i skrivende stund endnu ikke meldt tilbage. En enkelt kreds afslog anmodningen "*idet data ikke kan sammenstilles ved hjælp af få og enkle kommandoer*".

Jane Monckton Smith: Otte forudsigelige trin før drab

Partnerdrab mod kvinder er ofte planlagt. Det har kriminologen Jane Monckton Smith (2021), professor ved Gloucestershire, konkluderet på baggrund af sin kortlægning af 372 partnerdrab på kvinder i England fra 2012 til 2015. Hendes forskning viste bl.a., at gerningsmanden sjældent begår drabet i et øjeblikks affekt. Tværtimod er disse drab oftest planlagt og indgår i et forudsigeligt mønster, der først og sidst handler om drabsmandens behov for dominans og kontrol over kvinden.

Monckton Smith har på baggrund af studiet udviklet en teoretisk ramme for, hvordan man kan risikovurdere i sager med vold eller stalking. Rammen består af en kronologi med otte stadier, hvor hvert stadie repræsenterer en forøgelse af risikoen for at komme alvorligt til skade eller i værste fald blive dræbt.

- ◆ **En fortid med vold, kontrol og stalking.** Gerningsmanden har tidligere været voldelig, stalket, været kontrollerende, besidderisk, jaloux.
- ◆ **Det tidlige stadie i forholdet.** Forholdet udvikler sig hurtigt til at blive meget seriøst. Pårørende beskriver efterfølgende, at det var unormalt hurtigt.
- ◆ **Tvangsmæssig kontrol.** Forholdet bliver gradvist mere kontrollerende, udøverer kan både bruge følelsesmæssig manipulation samt økonomisk og social kontrol. Det tredje trin kan stå på i årevis.
- ◆ **Trigger. En begivenhed, der forandrer alt eller truer mandens kontrol.** Fx at kvinden vil stoppe forholdet eller at hun siger fra over for kontrollen.
- ◆ **Optrapning af kontrollen og/eller stalking.** Stor sandsynlighed for at de kontrollerende elementer eskaleres i hyppighed eller intensitet. Gerningsmanden kan bruge forskellige taktikker, såsom det ene øjeblik at være sød og romantisk, over tigger, bede og græde til trusler om at dræbe hende eller sig selv. Stalking, overvågning og chikanere ses ofte i denne fase. I de fleste sager udvikler det sig ikke mere herfra.
- ◆ **Ændret fokus. Drabstanker.** Erkendelse af, at der ikke længere kan rettes op på situationen. Tanken om drab og hævn opstår som en mulighed. Både drabstanker og selvmordstanker.
- ◆ **Planlægning af drab.** Det næste trin er planlægningstrinnet. En del forskning har vist, at de her drab er planlagte. Manden vil begynde at tænke over, hvordan han vil gøre det. Nogle har planlagt det nøje. Jo mere kontrollerende, manipulerende og voldelig manden er, jo hurtigere går det med planlægningen.
- ◆ **Drab.** Gerningsmanden slår den kvinde ihjel, som han har eller har haft et intimt forhold til, og nogle gange også hendes børn. I visse tilfælde forsøger han at skjule drabet, men det er også almindeligt, at han tilstår med det samme.

Tidslinjen udfordrer hele fortællingen om "crime of passion", som ellers, ifølge Monckton Smith, har præget den generelle forståelse af partnerdrab mod kvinder.

Partnervold går forud for partnerdrab

Kønsrelaterede drab ikke er en ny form for vold. Det er oftest den ekstreme manifestation af eksisterende former for vold mod kvinder. Som beskrevet af Monckton Smith er sådanne drab ikke isolerede hændelser, der opstår pludseligt og uventet, men er snarere den ultimative voldshandling, som er kulminationen på forudgående kønsrelateret vold.

National og international forskning påviser, at der i partnerdrabsagerne ofte er forudgående vold – ifølge norske og engelske tal op imod 60 procent (Femicide Census, 2020). En andel, der med stor sandsynlighed er underrepræsenteret, idet den forudgående vold i mange tilfælde ikke vil være anmeldt eller på anden vis registreret.

Den følgende analyse stiller skarpt på, hvorfor det er vigtigt at kigge på partnervold, når man snakker partnerdrab. Data og erfaringer fra Danner viser, at den psykiske og fysiske vold, som kvinder, der henvender sig til Danner, oplever, potentielt kan være ekstremt farlig. Enkelte kvinder har været udsat for deciderede drabsforsøg i form af kvælningsforsøg, mens andre kvinder lever i forhold med ekstrem høj grad af kontrol.

Analysen er bygget op omkring udvalgte nøgletal fra Danner, som er samlet under fire overskrifter, og som underbygges af forskning og undersøgelser på området.

1. Kvinder på krisecenter har oplevet grov fysisk og psykisk vold

En undersøgelse fra 2021 af 150 voldsudsatte kvinder på bl.a. Danners krisecenter, foretaget af Post doc. Sarah Bøgelund Dokkedahl (2021), tegner et billede af, at en stor del af kvinderne på Danners krisecenter har levet med grov fysisk og psykisk vold og trusler om drab. Undersøgelsen afdækkede trivslen blandt omkring 150 kvinder på fire danske krisecentre.

Fysisk vold: udover at leve med svære konsekvenser af volden har kvinderne været udsat for særdeles grov og farlig fysisk vold. Samlet set havde 86,2% procent oplevet grov fysisk vold, som slag med genstand, behov for læge efter voldsepisoden, besvimelse og kvælertag.

38 procent oplyser, at de måtte opsøge læge efter et skænderi, mens mere end halvdelen havde behov for at opsøge læge efter et skænderi med partneren, men gjorde det ikke. For 37 procent havde det gjort sig gældende tre gange eller mere.

17 procent har oplevet at besvime efter at være blevet slået af partneren

Lidt under halvdelen er blevet slået med en genstand, som kunne skade dem. For 31 procent havde det gjort sig gældende tre gange eller mere og for 5 procent 20 gange eller derover.

Knap 60 procent har været udsat for seksualiseret vold. (Se desuden bilag 1)

Den gemte viden: Vidste myndighederne noget?

Ofte har hverken ofret eller drabsmanden haft kontakt med politiet forud for et drab. Det viser en dansk undersøgelse fra 2019 af vicepolitinspektør Søren Rye. Han har gennemgået 77 drabsager, hvoraf 65 var mandlige drabspersoner og 12 var kvindelige drabspersoner, og konkluderer at i omkring 71 procent af tilfældene havde parret ikke haft kontakt med politiet forud for drabet. Derimod havde andre, herunder myndighedsinstanser, såsom skole, kommune etc. samt familie og venner, haft viden om volden i næsten halvdelen af tilfældene, uden at det var anmeldt til politiet.

Tal fra Danners årsstatistik 2021 viser, at 19 procent af kvinderne, der boede på Danners krisecenter anmeldt volden, mens 23 procent af de kvinder i Danners ambulante rådgivning Sig det til nogen, havde anmeldt volden

Forskning viser: Grovhed og hyppighed af den fysiske vold kan være et advarselstegn

En central komponent i risikovurderinger er at identificere alvoren af tidligere vold, i form af fysiske skader og eskalering i sværhedsgrad og hyppighed af fysisk voldelige episoder. Det er dog vigtigt at sige, at selvom tidligere fysisk vold er identificeret i et flertal af kvindedrab, er det fraværende i et betydeligt mindretal. Det efterlader en gruppe uden den forventede historie med vold og uden en eskalering i hyppigheden og sværhedsgraden af overgreb, der kan føre til indgriben fra naboer, familie eller politi. Her er der behov for at være opmærksom på nogle andre interagerende faktorer, der kan øge risikoen for partnerdrab, som fx den psykiske vold, særligt i form af kontrol. (Johnson m.fl., 2017)

Psykisk vold: Dokkedahl afdækker psykisk vold afdækket ved hjælp af skalaen PMWI (*Psychological Maltreatment of Women Inventory*), som deles op i to kategorier: syv spørgsmål om emotionel/verbal vold og syv spørgsmål om dominans/isolation. Tidligere undersøgelser har påvist, at særligt afdækningen af dominans/isolation tilnærmelsesvis kan bruges til at afdække graden af kontrol ("coercive control") i et forhold. En høj grad af dominans og isolation tyder på en høj grad af kontrol. Hyppigheden af volden kan være en indikator på alvorligheden.

Næsten alle de adspurgte kvinder (94,8%) i Dokkedahls undersøgelse af kvinder på krisecenter havde oplevet en eller flere former for dominans og isolation. For en stor gruppe af kvinderne var det noget, der skete *ofte eller meget ofte*.

Nedenfor er indsat de tre hyppigst forekommende former for psykisk vold i form af dominans/isolation (se desuden bilag 1)

- ◆ Ni ud af 10 kvinder oplever, at partneren forhindrer dem i at gøre noget for sig selv. Mere end halvdelen oplever det *ofte eller meget ofte*.
- ◆ 8 ud af 10 kvinder angiver, at partneren har været jaloux eller mistænksom over for venner. Mere end halvdelen angiver, at det sker *ofte eller meget ofte*.
- ◆ 8 ud af 10 kvinder angiver, at partneren overvåger deres tid og tvinger dem til at gøre rede for, hvor de har været. Mere end halvdelen angiver, at det sker *ofte eller meget ofte*. (Se desuden bilag 1)

Forskning viser: Psykisk vold øger risikoen for partnerdrab

Det er ikke altid den fysiske vold eller grovheden af denne, der er den bedste indikator ift. risikoen for drab. Psykisk vold, og i særdeleshed tvungen kontrol (coercive control), er, ifølge Jane Monckton Smith, den største forløber for kvindedrab isoleret set. Det kan derfor være en afgørende indikator i forhold til at afdække risikoen for drab.

I Danmark viser et studie, at der var gået psykisk vold forud for 75 procent af alle partnerdrab i perioden 2009-11. Derimod havde "kun" halvdelen af drabsmændene udøvet fysisk vold forud for drabet. Sociologerne Nell Rasmussen og Esther Nørregaard-Nielsen (2016) står bag studiet, og beskriver, at det oftest er mænd, der har udøvet den psykiske vold, som leder op til, at de vælger at slå deres kvindelige (eks)partner ihjel. Forfatterne bag undersøgelserne fastslår:

"Næsten 2/3 af drabsmændene havde udøvet psykisk vold mod partneren i form af stærk dominans, og/eller kontrol, udadreagerende jalousi, døds- og andre trusler mod partneren, isolering og ydmygelser af kvinden. Flertallet af mændene havde udelukkende udøvet psykisk vold, men flertallet af de fysisk voldsudøvende mænd også havde udøvet psykisk vold." Rasmussen og Nørregaard-Nielsen (2016)

Politiets arbejde med farlig psykisk vold:

I 2019 blev psykisk vold kriminaliseret som en selvstændig paragraf i Straffeloven §243. Sammen med de nyoprettede specialiserede enheder i politiet i 2021 er det et vigtigt skridt til at forebygge den psykiske vold og potentielle drab. En rapport, som Danner udarbejdede i 2021, viste dog, at der stadig er et stykke vej, før den psykiske vold bliver sidestillet med den fysiske vold i dansk retspraksis. Danner anbefalede derfor, at nye tilgange til efterforskning og bevisførelse er essentielt for at kunne løfte flere sager om psykisk vold. Der er også behov for at fagpersoner ved mere om vold, så de kan reagere i tide, hvis en kvinde lever i et forhold med alvorlig psykisk vold.

2. Halvdelen af kvinder på krisecenter har oplevet, at deres partner tog kvælertag

"Jeg var sekunder fra at blive kvalt af min kæreste. Vi kæmpede i flere minutter og rullede rundt på gulvet, hvor han havde et stramt greb om min hals. Hans tommelfingre pressede mod min strube. Jeg kunne ikke tale og var ved at besvime flere gange, så stramt holdt han. Der var gået en skygge over hans øjne, og mens han kiggede mig direkte i øjnene, sagde han igen og igen, 'Du skal dø Lotte, du skal dø Lotte'. Jeg blev klar over, at jeg ikke kunne vinde over ham fysisk, men skulle overvinde ham mentalt. Derfor fik jeg frembragt et 'undskyld'. Undskyld, at jeg sagde, at jeg ville gå fra dig, vi skal selvfølgelig være sammen altid, fortæller Lotte om sin overlevelsestaktik." Læs hele Lottes historie [her](#).

Ovenstående er et eksempel fra en kvinde, der har været i rådgivning i Sig det til nogen. Desuden viser Sarah B. Dokkedahls data, at:

- ◆ Halvdelen af kvinder på krisecenter har oplevet, at partneren tog kvælertag på dem. Omkring en fjerdedel havde oplevet kvælertag tre eller flere gange
- ◆ Fire procent havde oplevet det 20 gange eller mere. (Se desuden bilag 1)

(Dokkedahl, 2021)

Forskning viser: Kvælertag er en hyppigt anvendt metode til kvindedrab

Kvælertag må betragtes som drabsforsøg og er én af de mest hyppigt anvendte metoder blandt partnerdrab mod kvinder. Ifølge Asser Thomsen (2022) foregår partnerdrab mod kvinder typisk ved kvælning, hvilket understøttes af international forskning (Dobash & Dobash, 2015). Den næst-hyppigste metode er knivdrab.

Gennem en undersøgelse af 250 kvælningsdrab har Asser Thomsen påvist en stærk bias med hensyn til køn, alder og drabstype. Det hyppige kvindelige offer var typisk en voksen, mens det sjældnere mandlige offer oftest var et barn. Kvindelige lovertrædere dræbte oftest deres børn, og mandlige lovertrædere dræbte oftest deres kvindelige partner. Generelt fandt de fleste kvælningsdrab sted i et hjemligt miljø.

Kvælning kræver, at man er fysisk overlegen, hvilket i særlig grad knytter sig til kønsforskelle. Asser Thomsen peger på en stor kønsmæssig sammenhæng, som hidtil har været underbelyst i Danmark.

Ryes undersøgelse fra 2019 understøtter den konklusion. Kvælning var tilstede alene eller sammen med andre metoder i 37 procent af tilfældene i hans undersøgelse.

3. Kvinder på krisecenter lever med trusler om selvmord

Det er almindeligt, at en kvinde udsat for partnervold oplever, at hendes mand truer med at tage sit eget liv.

- ◆ 43% af kvinder på krisecenter havde oplevet trusler om, at partneren begik selvmord, hvis hun forlod forholdet.

(Dokkedahl, 2021)

En manuel gennemgang af notaterne fra Danners henvendelsesjournal viser, at i omkring 22 af henvendelserne i 2021 har kvinden på eget initiativ angivet, at partneren har truet med eller forsøgt selvmord. Et tal, der højst sandsynligt ville være større, hvis kvinden blev spurgt hver gang.

De tre nedenstående eksempler er taget fra Danners åbne rådgivning:

"Thea ringer, da hun er stærkt bekymret for sin mor. Thea fortæller, at moren i mere end 20 år har levet i et meget psykisk voldeligt forhold, men at moren nu har givet udtryk for, at hun vil skilles, men Thea tror hun vil tage tilbage til manden, som truer med selvmord. Thea er bange for, at morens liv er i fare."

"Trine søger Danners rådgivning efter en snak med veninder og egen læge. Er i tvivl om det forhold hun er i, er så slemt, som de mener. Trine udtrykker ret hurtigt, at hun gerne vil ud af forholdet, men at det ikke er lykket, fordi kæresten truer med selvmord, bliver ked af det, overøser med kærlighed og også har friet til hende i et af disse forsøg på at afslutte forholdet. Hun fortæller om voldsom jalousi, nedgørelse og kontrol, bl.a. at han konstant ringer, skriver og dukker op hjemme hos hende."

"Rikke bor sammen med sin ekskæreste. Rikke fortæller, at ekskæresten udøver psykisk vold og truer med at begå selvmord og "tage Rikke med", hvis hun ikke gør som han gerne vil have."

Forskning viser: Trusler om selvmord kan være en trussel om drab

Ifølge Jane Monckton Smith (2021) er det ofte i forbindelse med en forandring i forholdet – fx hvis kvinden ønsker at forlade partneren – at partneren vil forsøge at modsætte sig og reagere meget kraftigt, fx ved at true med selvmord. Og netop selvmordstrusler skal tages dybt alvorligt, ifølge Monckton Smith. Det kan nemlig være en trussel om drab, fordi det betyder, at voldsudøver har gjort sig konkrete tanker om afslutningen på forholdet. Det er dog langt fra altid, at der er risiko for drab i sager, hvor der er trusler om selvmord. Men det er en alarmklokke.

Rye (2019) fandt i sin undersøgelse, at omkring halvdelen af de mænd, der havde dræbt deres partner havde truet med eller forsøgt at begå selvmord forud for drabet. Og på linje med Monckton Smith konkluderer han, at partnerens trusler eller forsøg på selvmord er et selvstændigt parameter i forhold til at afdække risikoen for partnerdrab.

Selv mord og selvmordstanker blandt ofrene

Danner indsamler ikke systematisk data på, hvor mange kvinder, der selv har tanker om eller forsøgt selvmord. Men det sker med mellemrum, at kvinder henvender sig hos Danners og på eget initiativ fortæller, at de har overvejet eller forsøgt selvmord, ligesom kvinder der har været indlogeret i krisecentret har delt deres tanker om selvmord. Som eksempel kunne man i dokumentarfilmen fra Danners krisecenter 'VOLD i kærlighedens navn' høre kvinden, Katja, fortælle om et selvmordsforsøg, fordi hun ikke kunne se en vej ud af det voldelige forhold.

Rasmussen og Nørregaard-Nielsens fandt, at blandt ofrene de undersøgte, havde tre kvinder forsøgt at begå selvmord, heraf to som følge af den fysiske eller psykiske vold. Årsagerne til selvmord er komplekse, Men i Frankrig vedtog man angiveligt en lov i 2020, der kan give voldsudøver en op mod 10 års fængsel og en bøde på 150.000 euro, hvis partnervold viser sig at være en hovedårsag til selvmordet.

I England kører der netop nu en kampagne om at stoppe kvindedrab, #notjustanother, som bl.a. Jane Monckton-Smith står i spidsen for.

Kampagnen har bl.a. kastet lys på, at et voldeligt forhold kan være årsagen til, at nogle kvinder i England tager deres eget liv.

Professor ved Leeds universitet, Sylvia Walby, estimerede tilbage i 2004, at én ud af otte selvmord ved kvinder i England skyldtes partnervold. Dette svarede til knap 200 kvinder årligt. En mere nutidig rapport fra de britiske myndig-

heder undersøgte selvmord under coronapandemien, og konkluderede at der var gået partnervold forud for selvmordet. Her var størstedelen under 45år og 90 procent var kvinder (Roberts, 2022). I Danmark mangler der fortsat viden om den mulige sammenhæng mellem forsøg på- og selvmord og partnervold

4. Kvinder på krisecenter er ofte i overhængende fare

Sarah B. Dokkedahls forskning viste, at I langt størstedelen af tilfældene er det kvindens nuværende eller tidligere partner, der er voldsudøver og årsagen til, at kvinden er flyttet på krisecenter. Det gælder for 86 procent af kvinderne i Dokkedahls undersøgelse. (Dokkedahl, 2021)

Kvinder, der flytter på krisecenter, har taget et aktivt valg om at forlade deres partner. Det er et potentielt farligt tidspunkt for kvinden, og derfor har Danner høj fokus på sikkerhed og foretager løbende sikkerhedsvurderinger af kvindens situation. Når hun ankommer til Danner, under hendes ophold, og når hun forlader krisecentret igen. Dokkedahl spørger i sin forskningsundersøgelse ind til trusler på livet fra partneren.

- ◆ mere end halvdelen af kvinderne på krisecenter (58,6%) havde oplevet at blive truet på livet, hvis hun forlod partneren

(Sarah Bøgelund Dokkedahl, 2021)

Ifølge Danners statistik for 2021 går 12 procent af kvinderne tilbage til voldsudøver.

Forskning viser: Farligst at forlade voldsudøveren

Det farligste tidspunkt for en voldsudsat kvinde, er når hun vælger at forlade voldsudøveren. Her er der størst risiko for, at volden eskaleres og/eller hun bliver slået ihjel. Ifølge Rye (2019) er de højest repræsenterede motivationsfaktorer hos drabspersoner:

- ♦ jalousi (45%),
- ♦ separation (43%),
- ♦ skænderier (38%)
- ♦ mentale forstyrrelser (29%).

Et omfattende studie fra England har lignende konklusion. Her fandt de to kriminologer Dobash & Dobash (2015), at der i sager med partnerdrab ofte var en relation forud for, der var skrøbelig, præget af langvarig konflikt, og hvor der havde tidligere været vold, samt at kvinden havde eller havde forsøgt at forlade manden. Dobash & Dobash undersøgelse viste desuden, at gruppen af mænd, der havde begået partnerdrab, er kendetegnet ved at være særligt besidderiske, jaloux og reagerer meget kraftigt på at blive forladt. De vil gøre alt for at undgå et brud ved at kontrollere, skræmme og true kvinden for at få hende tilbage. Når det ikke virker, og de indser at hun er væk for evigt, så ændrer de taktik. Og strategien er drab. Dobash & Dobash så en tendens til, at drabet på den kvindelige partner var en overlagt handling, som skete ud fra tanken: "*Hvis jeg ikke kan beholde hende, så vil jeg ødelægge hende*". Der var også tendens til, at manden ikke fortrød, men havde en tendens til at bebrejde ofret.

Ifølge WHO (2012) er trusler om drab en risikofaktor for partnerdrab (WHO, 2021). Jane Monckton Smith beskriver, hvordan trusler om drab fx kan opstå i stadie 5, hvor mandens forsøg på at genvinde kontrollen over kvinden kan gå fra kærlighedserklæringer til trusler om drab. Gennem vidneberetninger fra bl.a. pårørende afdækkede Rasmussen og Nørregaard-Nielsen (2016) i deres undersøgelse, at halvdelen af de dræbte kvinder havde været meget bange for drabsmanden og havde udtrykt frygt for, at manden ville dræbe dem eller deres børn - også selv om han ikke udøvede fysisk vold. For nogle af kvinderne var frygten begrundet i gentagne konkrete dødstrusler, for andre lå den i mere indirekte trusler.

Ifølge Jane Monckton Smith kan der "ved bruddet" være tale om 'trigger' stadiet. Det stadie som ændrer alt.

Voldsudøver er i risiko for at miste kontrollen og vil gå langt for at genvinde den (stadie 5: optrapping). I nogle tilfælde genetableres forholdet og går tilbage til stadie 3 - et forhold, som domineres af kontrol.

Bevægelsen frem og tilbage mellem stadie 3-5 er fortællingen om mange voldelige forhold. Det er hele fortællingen om "*hvorfor går hun ikke bare...*". Sagen er, at for nogen kvinder kan det føles som en sikkerhedsstrategi at gå tilbage i forholdet.

I casen på næste side møder vi Louise, som har henvendt sig til Danners ambulante rådgivningstilbud, Sig det til nogen. Louises historie illustrerer et forhold præget af kontrol og jalousi, hvor kontrollen opretholdes gennem både fysisk vold og seksuelle overgreb samt overvågning. Da Louise modsætter sig og giver udtryk for, at hun har brug for en pause, stikker Frederik hende med en kniv.

Case: Kvinde fra Sig det til nogen var i risiko for at blive slået ihjel

Louise henvender sig telefonisk til Danner, da hun ønsker hjælp til at bryde med kæresten Frederik. Louise beskriver i telefonen et forhold præget af massiv kontrol. Louise oplever og beskriver ikke sig selv som værende i overhængende fysisk fare og vil gerne have rådgivning i ambulante regi, hvor hun kan blive boende hjemme. Hun starter derfor i Danners ambulante rådgivningsforløb Sig det til nogen.

Ved første samtale i Sig det til nogen fortæller Louise, at forholdet til Frederik udviklede sig med rasende fart. Allerede fra start gav han hende komplement og gaver, der fik hende til at føle sig helt særlig. Frederik flyttede ind på tredje date og var vedholdende om blive. Fra anden date fortalte han, at han elskede hende og hurtigt begyndte han at tale om, hvordan deres fremtid sammen skulle se ud med hus, børn og dyr.

Frederik ringer og skriver til hende mange gange om dagen for at sige, hvor meget han savner hende og for at høre, hvor hun er, og hvem hun er sammen med. Hvis hun ikke besvarer opkaldene hurtigt, bliver Frederik vred. I starten kom vreden til udtryk ved, at Frederik enten lagde hende på is til næste dag, eller at han stod klar, når hun kom hjem og afhørte og beskyldte hende for utroskab i flere timer. Gradvist tillærer Louise sig, hvordan hun kan undgå, at Frederik bliver vred. Efter seks måneder eskalerer Frederiks vrede dog. Hun kan ikke længere forudsige, hvad der gør ham vred, og hvor vred han bliver. Frederik overvåger hendes telefon og hendes sociale medier. Det kommer frem i løbet af rådgivningen, at Frederik - hvis han finder ud af, at Louise har skrevet en besked til en mandlig studiekammerat eller liket et billede med en mand på instagram - kan finde på at tvinge Louise til oralsex, eller slå med lusinger eller slag på kroppen.

Louise fortæller om en episode, hvor hun kommer hjem efter en aften sammen med veninder, og ikke har svaret sin telefon i flere timer. Frederik er meget vred og spørger råbende igen og igen, hvor Louise har været og hvem hun er været sammen med. Louise forsøger at fortælle ham, at hun har brug for en pause for at tænke sig om. Nu bliver Frederik så vred, at han tager en smørkniv, der ligger på bordet fra morgenmaden og stikker Louise i brystet med den.

Louise løber ud af lejligheden. En nabo, der tilfældigt var på vej ind i bygningen, tager hende med ind i sin lejlighed og ringer efter en ambulance. På skadestuen fortæller lægen, at kniven var 1-2 centimeter fra at have kunne punkteret Louises hjerte og lunge. Frederik forlod hendes lejlighed, da hun løb ud og har efterfølgende benægtet episoden med kniven. Louise fortæller, at Frederik fortsat overvåger og kontakter hende telefonisk.

Rådgivningen i Sig det til nogen har nu fokus på at hjælpe Louise med at flytte på krisecenter. Rådgiveren vurderer, at hun er i fare og rådgiver hende om vold i nære relationer, destruktive dynamikker og hvordan man kan komme ud af et forhold som hendes. Femte rådgivningssamtale foregår på et krisecenter, hvor også en krisecentermedarbejder deltager og viser Louise rundt. Louise flytter ind på krisecenteret næste dag og bor der seks måneder.

Perspektivering: Giv den dræbte kvinde

det sidste ord

Mandag den 22. januar blev en 50-årig kvinde stukket ned af sin tre år ældre kæreste igennem 15 år. Det skete ikke langt fra deres hjem i Ebeltoft. Drabet kom ikke ud af den blå luft. Det kunne man læse i Ekstra Bladet, der bragte et interview med kvindens mor den 25. februar. Moren har en formodning om, at hendes datter var bange i sit forhold med den mand, der dræbte hende.

Hun husker, at hendes datter omkring nytår fx sagde følgende til sin mor: "Jeg bliver ikke skilt, for så får jeg en uven. Det vil jeg ikke."

Med det korte citat indfangede den nu afdøde kvinde essensen af, hvorfor en ekstremt truet kvinde ikke 'bare går'. Hun ved nemlig, at det kan være farligere for hende at gå end at blive. Al forskning bakker desværre op om hendes frygt: Det farligste tidspunkt for en voldsudsat kvinde er, når hun forsøger at gå.

Det er oftest drabsmanden, der får det sidste ord, siger Frank Mullane, der er direktør i den engelske NGO, Advocacy After Fatal Domestic Abuse. Han etablerede NGOen efter, at hans søster og nevø blev dræbt af drengens far tilbage i 2003. NGOen har indtil i dag hjulpet 400 efterladte familier med at afdække, hvad der er gået forud for et partnerdrab mod deres datter, mor eller søster. Var der vold, rakte hun ud efter hjælp? Det handler om at hjælpe myndigheder med at lære af drabet, og dermed forebygge, at det sker igen. Men det handler i lige så høj grad om at lade ofrets stemme blive hørt.

I Danner ved vi, at det kan være svært at nå ud til og hjælpe kvinder, der er udsat for vold i hjemmet. Krisecentrene og rådgivningstilbud i Danmark når samlet set årligt ud til omkring 3000 voldsudsatte kvinder, men den seneste omfangsundersøgelse viser, at 38.000 kvinder årligt bliver udsat for fysisk vold. Når en kvinde bliver dræbt ved sin partners hånd, stiller vi i Danner os derfor spørgsmålet: Når vi ud til de kvinder, der er allermest truede kvinder i Danmark?

Denne analyse har vist, at der faktisk er relativt meget viden om, hvad der går forud for partnerdrab, og at mønstret stort set er det samme på tværs af lande. Med den viden burde vi være bedre til at sætte ind tidligere og forebygge, at drabet sker. Analysen har også vist, at hvis vi skal forebygge partnerdrab mod kvinder, skal man tale om køn og de normer, der knytter sig til vold mod kvinder, og at der er tale om et strukturelt problem.

Den 50-årige og de øvrige dræbte kvinders stemme skal være en evig påmindelse om, at vi som samfund skal gøre vores allerbedste for at lytte, handle og tilbyde en hjælp, som kvinden kan nå. Og at vi skal give de voldsudsatte en stemme.

Anbefalinger: For at bekæmpe partnerdrab, skal partnervold stoppes.

Partnerdrab mod kvinder kan forebygges. De seneste 2 år har Danner med sin #stopkvindedrab-kampagne sat fokus på behovet for at stoppe kvindedrab i Danmark. Mere end 60.000 danskere har skrevet under på, at politikere bør handle nu. I mange år har politiske handleplaner og forskningsrapporter ligestillet den partnervold, som mænd og kvinder bliver udsat for. Men de seneste måneders voldsomme partnerdrab på fire kvinder har fået beslutningstageres øjne op for et problem, der har fået lov at eksistere alt for længe.

Danner mener, at det er på høje tid, at dette problem tages alvorligt på allerhøjeste niveau i samfundet, og at der reelt bliver handlet politisk med en seriøs investering.

På baggrund af viden, data og erfaringer, giver Danner følgende anbefalinger:

Der er behov for politisk handling på alle niveauer i samfundet, så vold mod kvinder og kvindedrab bekæmpes som et strukturelt problem. Den skal forpligte myndigheder til at gøre alt for at forebygge partnerdrab. En voldshandlingsplan bør have som overordnet mål at nedbringe antallet af voldsudsatte eller at nedbringe antallet af partnerdrab i Danmark. Den bør kortlægge eksisterende arbejde i hele Danmark, som har til formål at forebygge partnervold og hjælpe voldsudsatte (herunder i civilsamfundet, i kommunerne, hos politiet, i sundhedsvæsenet).

En handleplan bør som minimum indeholde følgende elementer:

- ◆ **Sikre at danske myndigheder har viden om voldens karakter og dynamik.** Den britiske kriminolog Jane Monckton Smith har kortlagt otte trin, der går forud for kvindedrab i England. Hendes forskning viser, at partnerdrab sjældent sker i affekt. Den viden og anden international viden kan vi drage nytte af herhjemme. Alt for mange voldsudsatte kvinder møder et offentligt system, der ikke forstår det høje trusselniveau, som partnervold medfører – også selvom parforholdet er slut. Der er bl.a. behov for undervisning af frontpersonale (politi, jobcenter, sundhedsplejerske, skolen osv.), så de ved, hvordan de skal spørge ind til blå mærker, frygt og konflikter for at kunne hjælpe. Samfundsinstitutioner, som mangler forståelse for kønsbaseret vold, skal sikres oplysning, så forebyggelse af denne form for kriminalitet fremadrettet indtænkes helhedsorienteret i praksis.
- ◆ **Sikre at myndigheder og andre aktører opsporer volden tidligere.** Voldsudsatte skal opspores langt tidligere. De skal have hjælp langt tidligere, end når en kvinde flytter på krisecenter, eller politiet kaldes ud til 'husspektakler'. Kommuner, regioner, politi og krisecentre skal bidrage til opsporingsarbejdet og sætte ind ved første mistanke. Vicepolitiinspektør Søren Rye har undersøgt et stort antal partnerdrabssager, og ifølge en artikel i Politiken peger han på, at politiet i næsten hver fjerde sag har været i kontakt med parret forud for drabet. Al frontpersonale, som er i berøring med voldsudsatte, skal vide, hvordan de spotter og handler på en mistanke om farlig vold.
- ◆ **Forpligte myndigheder til at samarbejde på tværs.** Myndigheder skal dele viden med hinanden, så volden ikke går under radaren. Derfor bør der etableres et forpligtende tværsektorielt samarbejde på tværs af kommuner, det (voldsfaglige) lokale krisecenter, regioner og politiet. Myndigheder skal kunne dele viden med hinanden, så volden spores. Dette vil kunne bidrage til en systematisk opsporing af voldsudsatte og -udøvere på alle kommunens arenaer, så en tidlig indsats hjælper den voldsudsatte og hendes børn med at få hjælp hurtigst muligt og sætter ind over for voldudøveren, før volden bliver farlig.
- ◆ **Sætte faste rammer og forpligtelser, som myndigheder skal opfylde for at forebygge partnerdrab.** Myndighederne har allerede en række forpligtelser i forhold til at hjælpe og opspore voldsudsatte. Det er dog Danners erfaring, at disse bliver implementeret i forskellig grad. Alt for mange voldsudsatte kvinder føler sig ikke mødt eller anerkendt, når de søger hjælp hos myndighederne. Med de nye specialteams har politiet taget et stort skridt for at sikre, at dette ikke sker. Men kommunerne og sundhedsvæsenet skal også være med. Der er behov for skærpede forpligtelser, som de forskellige myndigheder skal efterleve, hvis der har mistanke om farlig vold. Der skal samles op og sikres, at den udsatte får tilbud om den nødvendige hjælp.

- ◆ **Sikre indsatser, der stopper volden tidligere, bl.a. ambulante rådgivning.** Hvis vi skal forebygge partnerdrab skal vi forebygge vold i nære relationer, hvilket bl.a. kræver, at så mange som muligt tilbydes voldsfaglig hjælp og støtte til at få brudt med volden på en bæredygtig og sikker måde. Ikke alle har brug for eller mulighed for at komme på krisecenter, selvom de lever med et højt trusselsniveau, men de har brug for hjælp. Derfor tilbyder Danner og andre organisationer ambulante rådgivning til voldsudsatte og voldsudøvere. Vi har ikke plads til at hjælpe alle dem, som efterspørger hjælpen - derfor skal den ambulante rådgivning på voldsområdet gøres landsdækkende og skrives ind i Serviceloven, så alle får ret til den nødvendige hjælp. Lovsikret ambulante rådgivning vil også medvirke til, at myndigheder har et sted at henvise den voldsudsatte familie. Rådgivning og behandling skal også gælde børn. Alle indsatser for voldsudsatte børn skal betragtes som forebyggelse. Voldsudøvere bør også kunne få hjælp med det samme. Enten i form af rådgivning eller behandling.
- ◆ **Oplysning om sexismen og risikofærd kan forebygge vold.** Bredt i befolkningen og i undervisningssektoren skal der sættes ind, så alle bliver i stand til at handle mod kønsbaseret vold, når de møder den hos sig selv eller andre. Vi ved fra andre områder som mobning og alkoholmisbrug, at med bred viden i befolkningen og hjælpeinstanser, kan vi nedbringe antallet af borgere, som er udsatte. På samme måde skal vi for at forebygge vold og ultimativt partnerdrab skabe en grobund for at bekæmpe sexismen og risikofærd. Via oplysning til særligt unge skal vi fremme respektfulde og ligeværdige relationer. Vi skal give handlingsanvisninger, så ingen er i tvivl om hvem, der kan hjælpe.
- ◆ **Undersøge hvilke kvinder vi ikke når i dag.** Corona-nedlukningerne i Danmark bekræftede, at der findes ekstremt truede kvinder, som i dag ikke får hjælp. Mange af disse kvinder søger ikke hjælp på KC. Det kan føles for risikabelt for dem. Omkring 72.000 kvinder bliver årligt udsat for psykisk vold af en partner, men kun omkring 2000 kommer på krisecenter, mens omkring 1000 får hjælp via ambulante rådgivning. Der er behov for en systematisk undersøgelse af, hvordan vi når det store mørketal, hvoraf mange er unge kvinder uden børn, psykisk syge, migrantkvinder, hjemløse og de aller mest isolerede kvinder, som kan være ekstremt truede.
- ◆ **Kvalitetsstandarder skal sikre ensartet hjælp til alle.** Der eksisterer i dag en bred vifte af hjælpetilbud til kvinder udsat for partnervold, både på krisecentre, ambulante rådgivninger og hos kommunerne. Fra et rettighedsbaseret perspektiv er der behov for et sæt kvalitetsstandarder for alle hjælpetilbud, så kvinder i alle dele af landet kan være sikre på, at de får den samme hjælp og rådgivning.
- ◆ **Belyse hvor mange partnerdrab, der har været årligt siden 2016 og omstændighederne omkring drabet - for at øge forebyggelse.** Det er behov for bedre og mere data på dette område, for effektivt at kunne sætte ind med en forebyggelsesplan. Asser Thomsen har kortlagt partnerdrab i Danmark fra 1992-2016, men har flere gange rejst, at der fremadrettet ikke er en samlet kønsbaseret statistik på dette område. En sådan dataindsamling er helt i tråd med FN's anbefalinger. Kortlægningen bør belyse a) omfang af drab per år ved en person, der har haft nær tilknytning til husstanden, samt drab af offerets børn eller pårørende, b) hvorvidt drabsmand eller dræbte har haft kontakt med myndighederne forinden (Sverige har bl.a. lavet en sådan analyse), c) samt den situationelle kontekst, geografiske lokation, dato, tidspunkt og motiv, hvorunder drabet finder sted. Der er også behov for en samlet national database, der opgør kvindedrab, køn på den dræbtes udøver. Til inspiration kan der kigges mod det britiske database over kvinder, der er dræbt af mænd i England, "The Femicide Census".

ÅRSSTATISTIK

2021

Danner hjælper kvinder med vold tæt inde på livet — og andre omkring dem

Danner støtter og rådgiver voldsudsatte kvinder, deres børn og pårørende. Også fagpersoner får rådgivning om vold i nære relationer i Danner. For at skabe de bedste og mest effektive indsatser, dokumenterer og evaluerer Danner løbende. Årsstatistikken 2021 giver et kig ind i Danners maskinrum og præsenterer tal fra udvalgte indsatser.

99,7% af tiden er alle værelser på Danners krisecenter optaget

Voldsudsatte kvinder og deres børn søger hvert år ly for vold og kommer i sikkerhed på Danners krisecenter – og 2021 er ingen undtagelse. I alt har 57 kvinder haft ophold på Danners krisecenter i 2021 og værelserne har været optaget 99,7% af tiden.

43 kvinder fraflyttede krisecentret i 2021. Kvinderne var forskellige på en række parametre, såsom alder. Den yngste var i start-tyverne og den ældste i slut-halvtredserne, mens gennemsnitsalderen var på 35,3 år.

Blandt kvinderne, der fraflyttede i 2021, havde 81,6% har været udsat for mindst to forskellige former for vold – og i de fleste af kvindernes tilfælde var det den nuværende partner, der var voldsudøver.

27 børn fraflyttede Danners krisecenter i 2021. De fleste af børnene havde selv været udsat for vold.

2.766 henvendelser i Åben Rådgivning

Åben Rådgivning i Danner tilbyder telefonisk samtale, chat eller fysisk fremmøde – døgnet rundt og helt anonymt.

Det er primært voldsudsatte kvinder, der henvender sig til rådgivningen, men også pårørende og fagfolk tager kontakt. Det viser tal fra 2021.

Der var i alt 2.766 henvendelser i Danners åbne rådgivning i 2021, hvilket er en smule flere end i 2020.

Hver sjette henvendelse var en forespørgsel om en ledig plads på krisecentret, hvoraf 7 ud af 10 desværre ikke kunne imødekommes, idet alle værelser var optaget.

28 pårørende og 154 kvinder i rådgivningsforløb

Efterværnsboligerne Dannerboligerne er en del af Danners Rådgivningscenter. 11 kvinder og 22 børn boede i Dannerboligerne i 2021. Det er kvinder og børn, der har boet på krisecenter og efterfølgende får støtte til en god overgang til næste fase i livet.

Sig Det Til Nogen er en indsats i Danners Rådgivningscenter, der tilbyder rådgivning uden for krisecentret. Her har 28 pårørende og 154 kvinder været i et rådgivningsforløb i 2021.

Blandt de kvinder, der har afsluttet et rådgivningsforløb i 2021, var gennemsnitsalderen 38,3 år, hvor den yngste var i start-tyverne og den ældste i slut-tresserne.

80% af de kvinder, der afsluttede et forløb, har været udsat for mere end én type vold, og det var ekspartneren, der var voldsudøver i de fleste af kvindernes tilfælde.

Krisecenter - Tal & Analyse

Danners krisecenter i tal - 2021

Ophold på Danners krisecenter

99,7% af tiden var alle værelser optaget på Danners krisecenter

134 dage gik der gennemsnit fra en kvinde flyttede ind og til hun flyttede ud igen

Kvinderne, der fraflyttede i 2021

43 kvinder fraflyttede krisecentret i 2021

35,3 år var gennemsnitsalderen

Voldens karakter

8 ud af 10 var blevet udsat for psykisk vold (76,7 %)

7 ud af 10 var blevet udsat for fysisk vold (67,4 %)

8 ud af 10 har været udsat for mindst to forskellige former for vold (81,6%)

For 1 ud af 10 er volden sket efter forholdet var brudt **11,6 %**

I stort set alle tilfælde var voldsudøveren en mand **97,6%**

For 5 ud af 10 var voldsudøveren kvindens nuværende partner **53,5%**

I næstflest af kvindernes tilfælde er en tidligere partner voldsudøver **23,3%**

Voldsudøver

Børnene på krisecentret

27 børn fraflyttede krisecentret i 2021

8 ud af 10 børn var selv blevet udsat for vold

80%

Voldsudsatte kvinder og børn kommer i sikkerhed på Danners krisecenter – og ingen værelser står tomme

Danners krisecenter tilbyder et trygt sted at være for i alt 18 kvinder og deres eventuelle børn, der akut har brug for sikkerhed på grund af vold i hjemmet. Kapaciteten bliver udnyttet til fulde, viser tal fra 2021.

Alle værelser i brug

57 kvinder og 36 børn. Så mange havde ophold på Danners krisecenter i 2021 – og har altså måttet forlade hus og hjem på grund af vold og et akut behov for sikkerhed. 43 kvinder og 27 børn fraflyttede krisecentret i 2021ⁱ.

Værelserne på Danners krisecenter var optaget 99,7% af tiden i 2021. Når en kvinde flytter ud af Danners krisecenter, går der ofte højst et par timer, før en ny flytter ind (læs mere om belægningsprocenten i metoden).

Opholdets længde varierer

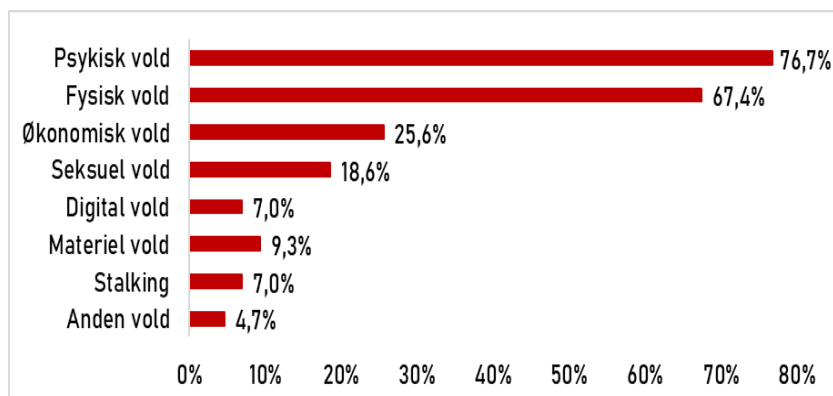
Der gik i gennemsnit 134 dage fra en kvinde satte sine fødder på Danners matrikel, til hun flyttede fra krisecentret igen. Det svarer til cirka 4,5 måned.

Det korteste ophold i 2021 var på 1 dag og det længste på 522 dageⁱⁱ. Længden af en kvindes ophold på krisecentret afhænger af hendes situation. Flere faktorer spiller ind, og det handler for eksempel om, hvorvidt kvinden er klar til bryde forholdet med voldsudøveren, hendes muligheder for at få en bolig eller hendes opholdsgrundlag. Derfor varierer den gennemsnitlige opholdslængde også fra år til år. Den gennemsnitlige opholdstid i 2020 var på 115 dage, mens den i 2019 var på 135 dage.

Danners krisecenter: Et trygt sted til voldsudsatte kvinder og deres børn

Danners krisecenter er et midlertidigt, sikret døgntilbud med plads til 18 kvinder og 18 børn. Sikret døgntilbud betyder, at kvinder og børn flytter ind og bor på krisecentret døgnet rundt, at hoveddøren altid er låst, at der er forskellige sikkerhedsforanstaltninger og at der altid er personale på arbejde. Pædagoger, socialrådgivere og psykologer varetager den socialfaglige indsats på Danners krisecenter.

Figur 1: Voldsformer – flest udsat for psykisk vold

Antal: 43 kvinder, der flyttede fra Danners krisecenter i 2021. Figuren illustrerer svarene på spørgsmålet: 'Hvilken vold har kvinden været udsat for?' Det er muligt at vælge flere svar. 'Ved ikke' svar er medtaget i beregningerne, men fremgår ikke af figurenⁱⁱⁱ.

Flest udsat for mere end én type vold

Flere af kvinderne på krisecentret havde været udsat for en kombination af flere voldsformer. 81,6% havde oplevet mindst to forskellige former for vold, mens 18,4% havde været udsat for én type af vold.

Psykisk vold er den voldsform, som flest af kvinderne på krisecentret har været udsat for – det gælder for knap 8 ud af 10. Næstflest var blevet udsat for fysisk vold (cirka 7 ud af 10). Økonomisk vold havde hver fjerde kvinde været udsat for, mens lidt under hver femte havde været udsat for seksuel vold (Figur 1).

Voldsudøvers køn

For 97,6% af kvinderne på Danners krisecenter i 2021 gælder det, at det var en mand, der udøvede volden, mens der for 2,4% var tale om en kvindelig voldsudøver^{iv}.

Hyppigst var voldudøveren en partner. Den nuværende partner var voldsudøver for 53,5% af kvinderne, mens det for 11,6% af kvinderne var en tidligere partner, der udøvede vold efter forholdet var brudt (Figur 2).

Kvinderne på krisecentret er forskellige

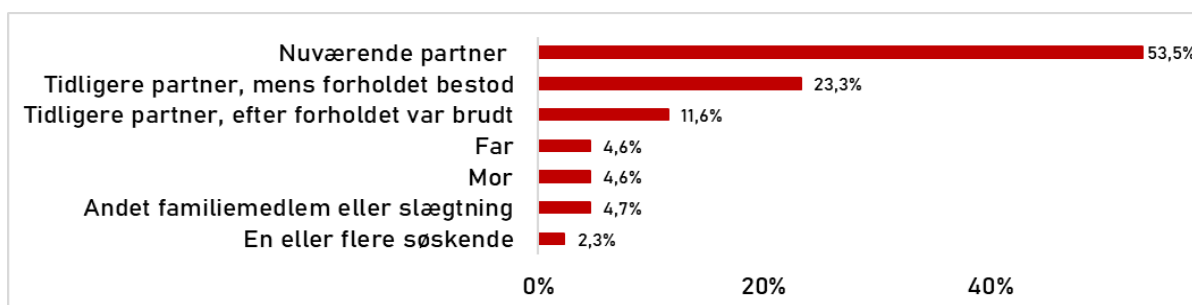
Kvinderne på Danners krisecenter i 2021 var forskellige på en række parametre, såsom alder. Her var den yngste er i start-tyverne og den ældste i slut-halvtredserne – og gennemsnitsalderen var på 35,3 år^{vi}.

Det varierede også om kvinderne havde børn. Lidt under halvdelen af kvinderne boede på krisecentret med et eller flere børn (46,5%), mens den anden halvdel ikke havde børn med.

Derudover er kvinderne født i 15 forskellige lande, fordelt på otte regioner: Nord-, Syd- og Øst-europa, Nord- og Østafrika, samt Vest-, Syd- og Sydøstasien^{vii}. Lidt over halvdelen af kvinderne er født i Danmark (54,3%), mens resten er fra et andet land (45,7%)^{viii}.

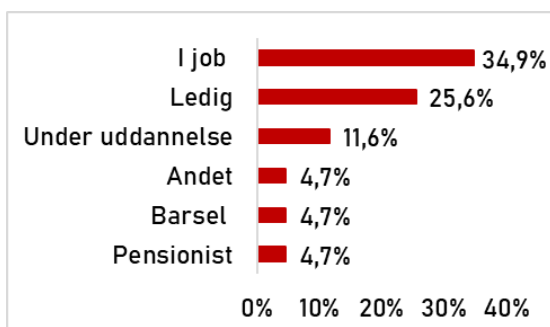
Også kvindernes tilknytning til arbejdsmarkedet varierede (se Figur 3).

Figur 2: Relation til voldsudøver – primært nuværende partner

Antal: 43 kvinder, der fraflyttede Danners krisecenter i 2021. Figuren illustrerer svar på spørgsmålet: 'Hvem har udsat kvinden for vold indenfor de seneste 12 måneder?' Det er muligt at vælge flere svar – for tre af kvinderne er der registreret mere end en voldsudøver. 'Partner' dækker over kæreste, samlever eller ægtefælle. 'Søskende,' 'Far' og 'Mor' er enten biologisk, sted- eller plejefamilie. 'Ved ikke' svar er medtaget i beregningerne, men fremgår ikke af figuren^v.

Figur 3: Kvindens tilknytning til arbejdsmarkedet – flest er i job

Antal: 43 kvinder, der flyttede fra Danners krisecenter i 2021. Figuren illustrerer svar på spørgsmålet: 'Hvad er kvindens arbejdsmarkedstilknytning (ved indflytning)?' Det er muligt at vælge flere svar. – for to af kvinderne er det registreret, at de både er i job og under uddannelse. 'Ved ikke' svar er medtaget i beregningerne, men fremgår ikke af figuren^{ix}.

Over halvdelen flytter i egen bolig

Over halvdelen af de kvinder, der flyttede fra Danners krisecenter i 2021, flyttede ind i egen bolig; enten en ny, eksisterende eller midlertidig bolig. Andre flyttede ind hos venner og familie, på herberg eller på et nyt krisecenter (se figur 4). Cirka hver tiende af de kvinder, der endte deres ophold hos Danner i 2021, flyttede tilbage til voldsudøver^x. Dem, der flyttede tilbage til voldsudøver, havde kortere ophold på krisecentret på mellem 7 og 21 dage.

Børnene på krisecentret: 8 ud af 10 er selv blevet udsat for vold

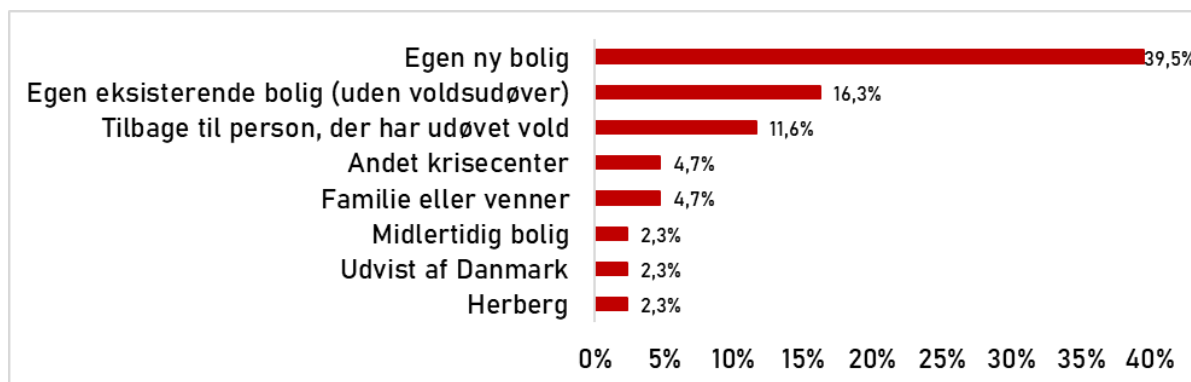
27 børn flyttede fra krisecentret i 2021. Børnene var i gennemsnit 5½ år, når de flyttede fra Danners krisecenter, hvor den yngste endnu ikke var fyldt 1 år, mens den ældste var 15 år^{xii}.

Børnene på Danners krisecenter kan, udover at have været vidne til vold derhjemme, selv være blevet udsat for vold. Det gjaldt for 8 ud af 10 børn på krisecentret i 2021 (80%).

De fleste af børnene var blevet udsat for psykisk vold (72%), og dernæst fysisk vold (16%). 4% af børnene var blevet udsat for materiel vold og seksuel vold.

2 ud af 10 børn på krisecentret i 2021 havde været udsat for mere end én type vold (22%) og for 8 ud af 10 var der tale om én voldsform (78%)^{xiii}.

Figur 4: Her flyttede kvinderne hen efter endt krisecenterophold

Antal svar: 43 kvinder, der flyttede ud af Danners krisecenter i 2021. Figuren illustrerer svarene på spørgsmålet: 'Hvor flytter kvinden hen efter sit ophold på Danner?' Figuren viser kun de svarmuligheder, som er valgt i 2021. 'Ved ikke' svar er medtaget i beregningerne, men fremgår ikke af figuren^{xi}.

Åben Rådgivning - Tal & Analyse

Åben Rådgivning i tal – 2021

Antal og henvendelsesmåde

2.766.

Så mange henvendelser fik Danners åbne rådgivning i 2021

De fleste henvendelser skete via telefonopkald .

Hvem henvender sig og om hvad?

6 ud af 10 henvendelser drejede sig om rådgivning eller samtale vedrørende vold (64,8%)

7 ud af 10 henvendelser kom fra kvinden selv (70%).

Hver sjette henvendelse var en forespørgsel om en ledig plads på krise-centret (14,4%). I 74% af forespørgslerne var der ikke plads.

Åben Rådgivning: Døgnåben og frivilligt drevet

Åben Rådgivning i Danner er et døgnåbent tilbud til kvinder, pårørende og fagfolk med rådgivning om vold i nære relationer. Det er frivillige, der giver rådgivning, og den foregår over telefon, chat eller ved fysisk fremmøde. Som frivillig i Åben Rådgivning modtager man obligatorisk og løbende uddannelse i relevante voldsfaglige emner og er trænet i at tale med mennesker i krise.

En stigning i henvendelser til Danners åbne rådgivning

I Danners åbne rådgivning sidder frivillige klar alle døgnets 24 timer. De tilbyder én at tale med over telefon, chat eller ved fysisk fremmøde – helt anonymt. Det er både kvinder, pårørende og fagfolk, der henvender sig, og antallet af henvendelser er steget en smule.

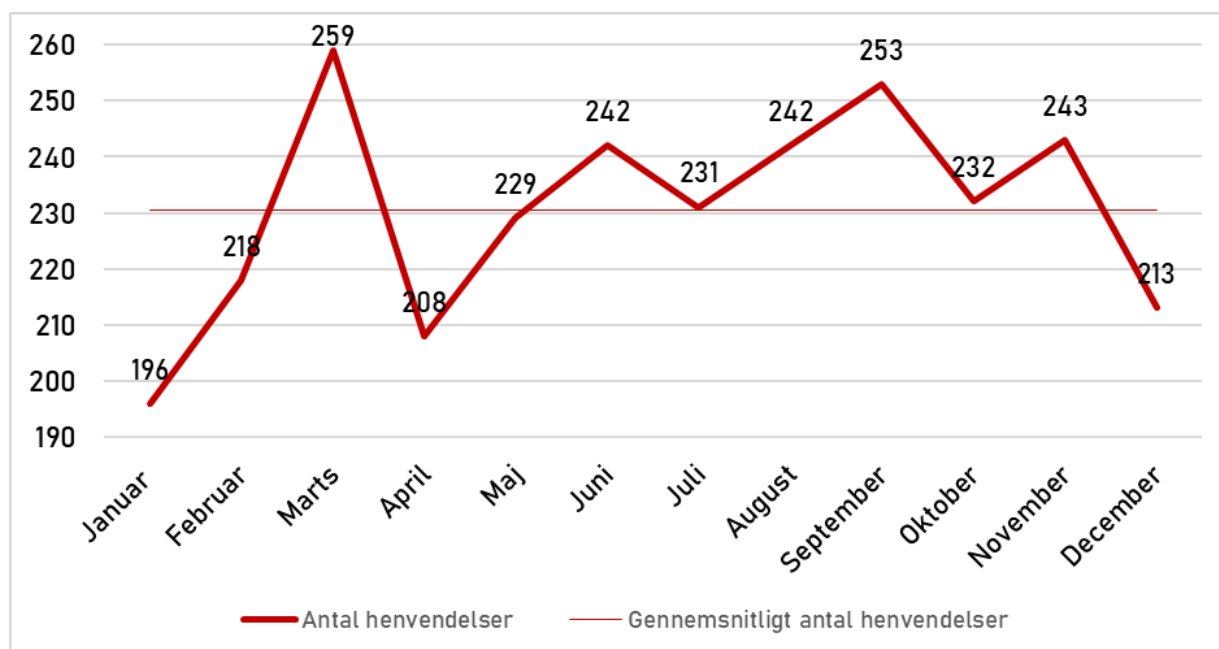
En stigning i henvendelser

2.766. Så mange henvendelser fik Danners åbne rådgivning i 2021 - en stigning på 3,4% siden 2020, hvor der var 2.675 henvendelser. I gennemsnit var der 230,5 henvendelser om måneden i 2021, og strømmen af henvendelser toppede i marts (Figur 4).

Marts skiller sig ud

I marts sås den største stigning og det største dyk i antallet af henvendelser over året. Her steg antallet af henvendelser med 19% fra februar til marts og faldt igen med 20% fra marts til april. Danner kan ikke med sikkerhed fastslå årsagen. Men én mulig forklaring er, at samfundet var helt eller delvist lukket ned i januar og februar 2021, på grund af COVID-19, mens samfundet åbnede mere op i marts. I 2020 var der et lignende sammenfald mellem coronasituationen og henvendelsesstrømmen i Åben Rådgivning samt i lignende rådgivningstilbud (Danner 2020).

Figur 4: Antal henvendelser per måned – flest i marts

Antal: 2766 henvendelser i Danners Åbne Rådgivning i 2021. Gennemsnit på 230,5 henvendelser per måned.

Vold som omdrejningspunkt

Det er forskelligt, hvad henvendelserne i Danners åbne rådgivning drejer sig om. Hovedparten drejede sig i 2021 om rådgivning eller samtale vedrørende vold (64,8%) og næstflest henvendelser var om rådgivning efter endt krisecenterophold (Figur 5).

Er der ledig plads på krisecentret? 'Nej' er svaret i 7 ud af 10 tilfælde

14,4% af henvendelserne drejede sig om en forespørgsel om en ledig plads på Danners krisecenter. Grundet pladsmangel kunne 7 ud af 10 henvendelser om en plads ikke imødekommes (74%)^{xv}. Danner afviser aldrig en henvendelse blankt. I stedet hjælper Danner med sikkerhedsstrategier og henviser videre til andre krisecentre med ledig plads.

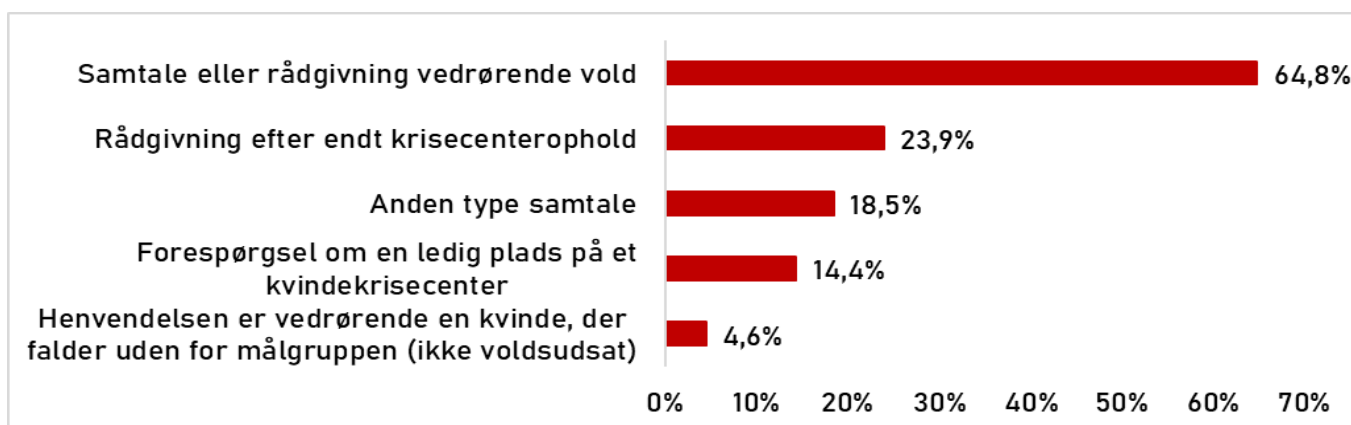
Flest henvendelser fra kvinden selv

Det var den voldsudsatte kvinde selv, der henvendte sig i flest tilfælde i 2021. Det gjaldt for 7 ud af 10 henvendelser (70%). Cirka hver femte henvendelse var fra et familiemedlem, en ven eller en bekendt (19%). Resten af henvendelserne kom fra kommunen, et andet krisecenter, politiet, sygehuset, skadestuen eller andre (Figur 6). De fleste henvender sig på telefon – på tværs af alle de grupper, der tager kontakt.

Eksempler på henvendelser i Danners åbne rådgivning i 2021

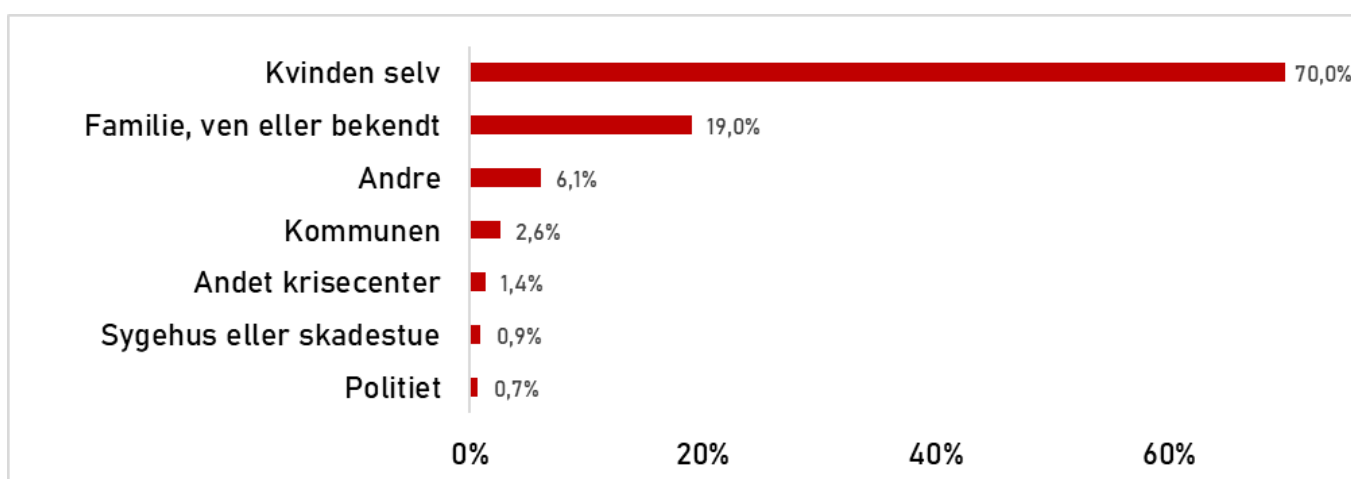
- ◆ En kvinde forespørger om en plads på Danners krisecenter, da volden eskalerer derhjemme – partneren har blandt andet taget kvælertag
- ◆ En pårørende har mistanke om, at moren er udsat for vold i sit parforhold og søger råd til at starte en dialog
- ◆ En kvinde ønsker at slå op med sin voldelige kæreste – men kæresten truer med selvmord, hvis hun forlader ham
- ◆ En kvinde har anmeldt sin tidligere partner for vold og frygter for hans reaktion
- ◆ En fagperson søger en krisecenterplads til en kvinde – kvinden er udsat for fysisk vold, og det er for farligt at være derhjemme
- ◆ En tidligere voldsudsat kvinde har behov for at tale om sine oplevelser med nogen

Figur 5: Hvad henvendelserne drejer sig om – flest er samtaler eller rådgivning vedrørende vold

Antal: 2099 henvendelser i Danners åbne rådgivning i 2021^{xiv}. Figuren illustrerer rådgivers svar på spørgsmålet: 'Hvad drejer henvendelsen sig om?'. Det er muligt at vælge flere svar.

Figur 6: Hvem henvender sig – kvinder, pårørende og fagfolk

Antal: 2142 henvendelser i Danners åbne rådgivning i 2021.^{xvi} Figuren illustrerer svar på spørgsmålet: 'Hvem henvender sig til krisecentret?'. Det er muligt at vælge flere svar.

Rådgivningscenter - Tal & Analyse

Danners Rådgivningscenter i tal – 2021

Dannerboligerne: En efterværnsindsats

11 kvinder og 22 børn boede i Dannerboligerne i 2021

Sig Det Til Nogen: Et voldsfagligt, ambulante tilbud

338 henvendelser er der i Sig det til nogen.

154 voldsudsatte kvinder er i et rådgivningsforløb i 2021. Heraf er 95 afsluttet i 2021.

28 pårørende er i et rådgivningsforløb.

Kvinderne, der afslutter forløb i 2021

32,8 år er gennemsnitsalderen for kvinderne i rådgivningsforløb.

Tilknytningen til arbejdsmarkedet - flest er lønmodtagere eller selvstændige (61,1%).

Voldens karakter

8 ud af 10 har været udsat for mere end én type vold (80%).

9 ud af 10 er blevet udsat for psykisk vold (94,75%).

5 ud af 10 er blevet udsat for fysisk vold (55,79%).

Voldens udøver

For 7 ud af 10 kvinder er ekspartneren voldsudøver (70,5%).

Mere end 10 år - så længe har den voldelige relation været for flest (30,5%).

Danner tilbyder hjælp til mennesker, der lever eller har levet med vold

Danners rådgivningscenter rummer forskellige ambulante tilbud til blandt andre kvinder i voldelige forhold og deres børn, samt pårørende, der står på sidelinjen til volden. Årsstatistikken 2021 stiller skarpt på to af indsatserne: 'Sig Det Til Nogen' og 'Dannerboligerne'.

338 henvendelser i Sig Det Til Nogen

I Sig det til nogen får kvinder og pårørende voldsfaglig specialiseret rådgivning^{xvii}.

338 henvendelser er der i Sig Det Til Nogen 2021. Det er en stigning på 18 procent siden 2020. En voldsudsat kvinde tager kontakt i flest af henvendelserne.

Rådgivningsforløb til kvinder og pårørende

Sig Det Til Nogen tilbyder, at man som voldsudsat kvinde eller som pårørende, kan indgå i et rådgivningsforløb. Et forløb består i udgangspunktet af 5-15 rådgivningssamtaler samt mulighed for gruppe- og psykologsamtaler.

28 pårørende har været i forløb i 2021. Pårørende har mulighed for 1-3 samtaler.

I alt har 154 kvinder været i et rådgivningsforløb i Danner i 2021^{xviii}. Kvinder i forløb har mulighed for 15 samtaler.

Voldens karakter

95 forløb med kvinder i Sig Det Til Nogen er afsluttet i 2021. Blandt disse kvinder, er det 80%, der har været udsat for mere end en type

vold. 14,7% har været udsat for en type vold.

94,7% har været udsat for psykisk vold og det er denne voldsform, som flest har oplevet. Dernæst er det fysisk vold, som 55,8% er blevet udsat for. Lidt flere end halvdelen har været udsat for henholdsvis økonomisk vold og seksuel vold (Figur 7).

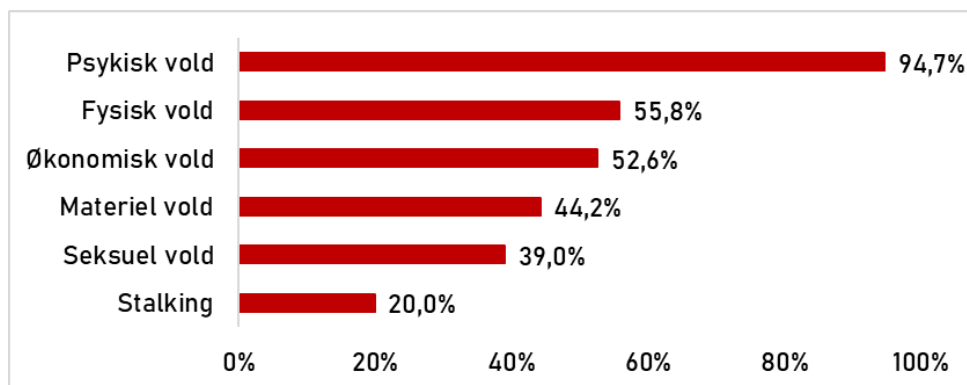
Sig det til nogen: Voldsfaglig rådgivning

Sig det til nogen er et ambulante tilbud om rådgivning i forløb. Det betyder, at rådgivningen foregår uden et krisecenterophold. Man behøver altså ikke flytte hjemmefra for at få hjælp.

Læs mere her:

www.sigdettilnogen.dk

Figur 7: Type af vold, som kvinden har været udsat for - Psykisk vold er mest udbredt

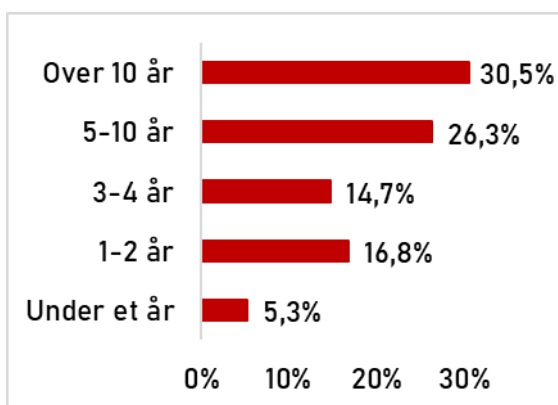

Antal: 95 kvinder, der har afsluttet et rådgivningsforløb hos Sig Det Til Nogen (spor 1 og 2) i Danner i 2021. Figuren illustrerer rådgivers registrering af 'Type vold' som kvinden har været udsat for.^{xix}

For flere har den voldelige relation stået på i årevis

Det er ekspartneren, der er voldsudøver, i de fleste af kvindernes tilfælde. Det gælder for 7 ud af 10 (70,5%). For 2 ud af 10 er det den nuværende partner, der er voldsudøver (24,2%)^{xix}. Volden har stået på igennem flere år for størstedelen. Hver tredje af kvinderne har været i den voldelige relation i over 10 år og hver fjerde kvinde har været relationen i 5-10 (se figur 8).

Figur 8: Varighed af voldelig relation - over 10 år for flest

Antal: 95 kvinder, der har afsluttet et rådgivningsforløb hos Sig Det Til Nogen (spor 1 og 2) i Danner i 2021. Figuren illustrerer rådgivers registrering af 'Voldens voldelig relation'^{xx}.

Fælles børn med voldsudøver

55,8% af kvinderne har et eller flere fælles børn med personen, der udsat den for vold. For flest af disse kvinder, har børnene bopæl hos kvinden alene (58,5%). 11,3% af børnene har bopæl hos voldsudøver alene og 24,5% har fælles bopæl^{xxi}.

Flest er lønmodtagere eller selvstændige

38,3 er gennemsnitsalderen for kvinderne i forløb^{xxii}. Den yngste er i start 20'erne og den ældste i slut 60'erne.

Tilknytningen til arbejdsmarkedet varierer en smule, men flest er lønmodtagere eller selvstændige (61,1%). 11,6% under uddannelse og 10,5% går ledige. De resterende er pensioneret eller har 'anden' tilknytning til arbejdsmarkedet, som for eksempel et ressourceforløb i kommunen^{xxiii}.

19 forskellige lande er kvinderne født i. Kvindernes fødelande er spredt ud på i alt 8 forskellige regioner: Nord- og Sydeuropa, Nord- og Østafrika, Vest- og Sydasiens, samt Nord- og Sydamerika. Flest er født i Danmark (73,4%), mens omkring hver fjerde kvinde er født i et andet land end Danmark (26,6%)^{xxiv}.

Dannerboligerne - støtte til kvinder og børn i overgangen videre fra krisecentret

11 kvinder og 22 børn har boet i Dannerboligerne i 2021. Dannerboligerne er en del af Danners rådgivningscenter og er et efterværnstilbud til kvinder og børn, der har boet på krisecenter. Her kan kvinder og børn flytte ind og få socialfaglig støtte til at genetablere et nyt liv og fastholde et liv uden vold. De kvinder, der har børn, får også pædagogisk støtte. Man kan bo i Dannerboligerne i en periode på to år med mulighed for forlængelse. Det er krisecentrene rundt om i landet, der, såfremt der er plads, indstiller kvinderne til Dannerboligerne.

Metode - årsstatistisk

Metode

Danners årsstatistik baserer sig på kvantitative data fra indsatserne Danners Krisecenter, Åben Rådgivning og Danners Rådgivningscenter. Det varierer hvordan data bliver registreret og behandlet i de forskellige indsatser.

Krisecenter

Analyserne om Danners krisecenter baserer sig på data fra de kvinder og børn, der fraflytter Danners krisecenter fra d. 1. januar – 31. december 2021. Det er det socialfaglige og pædagogiske personale i Danners krisecenter, der registrerer data om beboerne i et digitalt journaliseringssystem. Registreringen af de fleste spørgsmål sker ved indflytning og undervejs i opholdet, mens enkelte spørgsmål først registreres ved udflytningen. Registreringen sker ud fra fast definerede spørgsmål om blandt andet opholdet, beboerne og volden.

Fysisk belægning

Danners administration udregner den fysiske belægningsprocent. Belægningsprocenten er forholdet mellem kapaciteten på krisecentret (antal dage på måneden som der kan være belagt) og den fysiske belægning (om der har været en kvinde på værelse i de dage).

Åben rådgivning

Analyserne om Danners Åbne Rådgivning baserer sig på anonyme henvendelser, der finder sted i perioden d. 1. januar – 31. december 2021. Det er den enkelte frivillige rådgiver, som tager imod henvendelsen, der dokumenterer den. Registreringen sker i et digitalt journaliseringssystem, med fast definerede spørgsmål, for eksempel om, hvornår henvendelsen finder sted, hvor lang tid den tager og hvad den drejer sig om.

Rådgivningscenter

Analyserne om Danners rådgivningscenter handler om indsatserne Sig Det Til Nogen og Dannerboligerne.

Sig Det Til Nogen

I analysen indgår data fra Danners rådgivningsforløb med kvinder og pårørende, som er afsluttet i perioden 1. januar – 31. december 2021.

Det er socialfagligt personale i projektet, der registrerer dataene i et digitalt journaliseringssystem. Registreringen sker ved opstart og afslutning af et forløb og ud fra fast definerede spørgsmål om forløbet, deltageren og volden.

I analysen indgår også en opgørelse over henvendelser i Sig Det Til Nogen. Den baserer sig på henvendelser, der finder sted i perioden 1. januar – 31. december 2021. Henvendelser kan komme via mail, telefon eller via Åben Rådgivning, der videresender informationer om kvinden og beder om, at hun kontaktes. Henvendelsen er ikke anonym, medmindre vedkommende ønsker det. Det er socialfagligt personale i Sig Det Til Nogen, der dokumenterer, at henvendelsen er fundet sted – og det er altid den, der har taget opkaldet, der registrerer data. Registreringen foregår i et digitalt journaliseringssystem med fast definerede spørgsmål, for eksempel om henvendelsestidspunkt og -måde.

Dannerboligerne

Tallene om Dannerboligerne baserer sig på de kvinder og børn, der bor i Dannerboligerne i perioden d. 1. januar – 31. december 2021. Det er det socialfaglige personale i Dannerboligerne, der registrerer antallet af beboere i et digitalt journaliseringssystem.

Litteraturliste

- ◆ Danner 2021: Danners årsstatistik 2020. Online fra: <https://danner.dk/sites/default/files/Danner%20A%CC%8Aarsstatistik%202020%20%286%29.pdf>
 - ◆ Dobash & Dobash (2015), *When men murder Women*
 - ◆ Dokkedahl, Sarah Bøgelund et al (2021), *Kvinder på krisecenter – En detaljeret undersøgelse om vold og voldens følgevirkninger over tid i et traumeperspektiv*, København, Syddansk Universitet, Danner og Kvindehjemmet.
 - ◆ Ingala Smith, Karen og O’Callaghan, Clarissa et al (2020) *Femicide Census – UK Femicides 2009–2018*, Femicide Census.
 - ◆ Monckton Smith, Jane (2021), *Dangerous Relationships and How They End in Murder*, Bloomsbury Publishing Plc
 - ◆ Rasmussen, Nell og Nørregaard-Nielsen, Esther (2016), *Forebyggelse af drab og dødelig vold i nære relationer*
 - ◆ Rye, Søren (2019) "Intimate Partner Homicide in Denmark 2007–2017: Tracking Potential Predictors of Fatal Violence"
 - ◆ Roberts, Yvonne (2022), *Suicide by domestic violence: call to count the hidden toll of women’s lives*, The Guardian, d. 27. Februar 2022
 - ◆ Stark, Evan, (2009), *Coercive Control – How Men Entrap Women in Personal Life*.
 - ◆ Thomsen, Asser P. (2020), *Homicide in Denmark 1992–2016*, Aarhus, Aarhus Universitet
 - ◆ UNODC (2018) *Global Study on Homicide – Gender-related killing of women and girls*, Wien, UNODC
 - ◆ Vaaben, Line (2019), *Hele Europa tæller sine døde kvinder*, Moderne tider, Information. d. 21. september 2019
 - ◆ Walby, Sylvia (2004), *The Cost of Domestic Violence*, University of Leeds
-

Slutnoter

i Af de 57 kvinder er der to gengangere. Genganger betyder, at kvinden har mere end et ophold i 2021.

ii 102 dage er medianen for opholdslængden i 2021.

iii Det er muligt at svare 'ved ikke' til spørgsmålet om, hvilken vold kvinden har været udsat for. 'Ved ikke' er registreret for fem af de i alt 43 kvinder og dækker hovedsageligt over kvinder med korte ophold på krisecentret (i dette tilfælde under en uge).

iv Beregninger af voldsudøvers køn baserer sig på 42 kvinder. For en kvinde, ud af de i alt 43 kvinder der fraflytter i 2021, er voldsudøvers køn registreret under kategorien: 'Der er flere voldsudøvere (forskelligt køn)'. Denne registrering er frasortet i beregningen.

v Det er muligt at svare 'ved ikke' til spørgsmålet om, hvem der har udsat kvinden for vold de seneste 12 måneder. 'Ved ikke' er registreret for to af de i alt 43 kvinder, der fraflytter i 2021, hvor den ene har et kort ophold på krisecentret (under en uge).

vi 33 år er medianen for kvindernes alder (kun fraflyttede kvinder i 2021).

vii Regionsandelene fordeler sig således: Nordeuropa (60%), Sydeuropa (2,9%), Østeuropa (5,7%), Nordafrika (2,9%), Østafrika (2,9%), Vestasien (11,4%), Sydasi (11,4%) og Sydøstasi (2,9%). Inddeling i regioner er baseret på FN's M49 Standard: <https://unstats.un.org/unsd/methodology/m49/>

viii Beregningerne baserer sig på 35 kvinder, der fraflytter krisecentret i 2021. Der er ikke registreret fødeland for seks af de i alt 43 kvinder. Der er to kvinder, hvis fødeland er angivet som 'ved ikke'. Disse registreringer er frasortet i beregningerne.

ix Det er muligt at svare 'ved ikke' til spørgsmålet om kvindens tilknytning til arbejdsmarkedet. 'Ved ikke' er registreret for otte af de i alt 43 kvinder og dækker hovedsageligt over kvinder med korte ophold på krisecentret (i dette tilfælde under en uge).

x Til sammenligning er det henholdsvis 3% og 4,9% af kvinderne, der flytter tilbage til voldudøver i 2020 og 2019.

xi Det er muligt at svare 'ved ikke' til spørgsmålet om, hvor kvinden flytter hen efter endt krisecenterophold. 'Ved ikke' er registreret for syv kvinder, ud af de i alt 43 kvinder der fraflytter i 2021, og dækker her over kvinder med kortere ophold på krisecentret (fem på under en uge og to på tre-fem uger).

xii Fem år er medianen for børnenes alder (kun fraflyttede 2021).

xiii Beregningerne baserer sig på 25 børn, der fraflytter krisecentret i 2021, hvor det er registreret, hvorvidt barnet er udsat for vold og hvilke(n) voldsform det eventuelt er udsat. For to børn er der ikke registreringer omkring vold og disse er frasortet i beregningerne.

xiv I 667 henvendelser, af de i alt 2766 henvendelser i 2021, er der ikke registreret svar på spørgsmålet om hvad henvendelses drejer sig om. Disse henvendelser er sorteret fra i beregningerne. Derfor baserer beregningerne sig på i alt 2099 henvendelser.

xv Tallet baserer sig på i alt 154 henvendelser, hvor der er registreret et svar på spørgsmålet: 'Hvis forespørgslen handler om fysisk plads - har kvindecetret fysisk plads til kvinden?'

xvi I 624 henvendelser, af de i alt 2766 henvendelser i 2021, er der ikke registreret svar på spørgsmålet om hvem der henvender sig. Disse henvendelser er sorteret fra i beregningerne. Derfor baserer beregningerne sig på i alt 2142 henvendelser.

xvii Sig det til nogen er et samarbejde mellem Danner, Randers Krisecenter, Ringsted Krisecenter, Kolding Krisecenter og Holstebro Krisecenter. Årsstatistikken baserer sig kun på, hvor mange, der henvender sig og indgår i forløb i Danner alene.

xviii Beregningerne om vold baserer sig på 95 kvinder, der har afsluttet et forløb hos Sig Det Til Nogen – Danner 2021. For fem af kvinderne er det ikke oplyst, hvilken vold de har været udsat for.

xix Beregningerne baserer sig på i alt 95 kvinder, der har afsluttet et forløb hos Sig Det Til Nogen i 2021. Tallene kommer fra rådgiveres registrering af kvindens 'Voldsudøver.' For tre kvinder er voldsudøveren 'Anden' og for fem af kvinderne er voldudøver ikke oplyst.

xx Beregningerne baserer sig på i alt 95 kvinder, der har afsluttet et forløb hos Sig Det Til Nogen i 2021. For seks af de i alt 95 kvinder er varigheden af den voldelige relation ikke oplyst.

xxi I alt har 53 kvinder, der har afsluttet et forløb i 2021, fælles børn med voldsudøveren. Rådgiver har for disse kvinder 53 kvinder besvaret spørgsmålet: 'Hvor har børnene bopæl?' For en kvinde er det registreret, at børnene bor 'Andet' sted og for to af kvinderne er det ikke oplyst, hvor barnet har bopæl.

xxii Medianen er 40 år for kvinder, der har afsluttet forløb hos Sig Det Til Nogen i 2021.

xxiii Beregningerne baserer sig på de i alt 95 kvinder, der afslutter et rådgivningsforløb i Sig Det Til Nogen i 2021. Tallene kommer fra rådgiveres registrering af kvindens 'Arbejdsmarkedstilknytning'. For fem af kvinderne er det ikke oplyst, hvilken tilknytning de har til arbejdsmarkedet.

xxiv Beregningerne baserer sig på i alt 79 kvinder, der har afsluttet et forløb hos Sig Det Til Nogen i 2021, hvor rådgiver har registreret 'Fødeland.' Regionsandelene fordeler sig således: Nordeuropa (77,2%), Sydeuropa (1,3%), Nordafrika (5,1%), Østafrika (1,3%), Vestasien (7,6%), Sydasien (2,5%), Nordamerika (2,5%) og Sydamerika (2,5%). Inddeling i regioner er baseret på FN's M49 Standard: <https://unstats.un.org/unsd/methodology/m49/>.

Bilag

Bilag 1. Data fra Sarah Bøgelunds Dokkedahls Ph.d. og undersøgelse af kvinder på krisecenter

En undersøgelse fra 2021 af voldsudsatte kvinder på krisecenter, som resulterede i Sarah Bøgelund Dokkedahls ph.d. afhandling "Psychological trauma and intimate partner violence" samt rapporten "kvinder på krisecenter", tegner et billede af, at en stor del af kvinderne på Danners krisecenter har levet med grov fysisk vold og trusler om drab. Dokkedahl lavede en undersøgelse af omkring 150 kvinder på fire danske krisecentre, som udover at vise, at kvinderne levede med svære konsekvenser af volden, også viste et billede af volden som særdeles grov og farlig. Danner har, som en del af nærværende undersøgelse, fået lov at få indblik i dele af Sarah Bøgelund Dokkedahls data med det formål at afdække *hyppigheden* af den meget grove fysiske og psykiske vold, som kan være en forløber for drab.

Fysisk vold	%	Hyppighed
<i>Min partner slog mig med noget, som kunne skade mig</i>	45,8	- 30.6% havde oplevet det \geq 3 gange. - 4.9% havde oplevet det \geq 20 gange.
<i>Jeg tog til lægen grundet et skænderi med min partner</i>	38.1	- 10.9% havde oplevet det \geq 3 gange. - 1.4% havde oplevet det \geq 20 gange.
<i>Jeg havde behov for at besøge en læge efter et skænderi med min partner, men gjorde det ikke</i>	52.7	- 37% havde oplevet det \geq 3 gange. - 5.5% havde oplevet \geq 20 gange.
<i>Jeg besvimede efter at være blevet slået af min partner i hovedet under et skænderi</i>	17%	- 2.7% havde oplevet det \geq 3 gange. - 2% havde oplevet \geq 20 gange.
<i>Min partner tog kvælertag på mig</i>	50	- 22.5 havde oplevet det \geq 3 gange. - 4.2% havde oplevet det \geq 20 gange.
Psykisk vold – dominans og isolation		
<i>Min partner overvågede min tid og tvang mig til at gøre rede for, hvor jeg havde været</i>	84,4	54,9% angiver at dette er sket "ofte" eller "meget ofte"
<i>Min partner brugte mine/vores fælles penge uden at inddrage mig</i>	68,3	33,5% angiver at dette er sket "ofte" eller "meget ofte"
<i>Min partner var jaloux eller mistænksom overfor mine venner</i>	87,3	53,2% angiver at dette er sket "ofte" eller "meget ofte"
<i>Min partner anklagede mig for at have en affære med en anden mand</i>	66,7	34,5% angiver at dette er sket "ofte" eller "meget ofte"
<i>Min partner blandede sig i mine relationer med andre familiemedlemmer</i>	83,8	50% angiver at dette er sket "ofte" eller "meget ofte"
<i>Min partner forsøgte at forhindre mig i at gøre noget for mig selv</i>	90,1	52,8% angiver at dette er sket "ofte" eller "meget ofte"
<i>Min partner begrænsede mit brug af telefonen</i>	69,6	37,8% angiver at dette er sket "ofte" eller "meget ofte"

Kolofon

Publikationen er udgivet af:

Danner

Udarbejdet af:

Sara Andersen, Seniorkonsulent i Danner

Charlotte Møller Kjeldsen, Analysemedarbejder i Danner

Katja Gregers Brock, Seniorkonsulent i Danner

I tæt samarbejde med ansatte og frivillige i Danners krise-center og rådgivningen Sig det til nogen

Tak til Danners praktikanter Karoline Bjørg, Daniell Gamliely og Laura Edelenbos

Forsidetegning:

Sofie Holm Laursen

Marts 2022